

ความพึงพอใจของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการสร้างขวัญและกำลังใจในการ
ปฏิบัติงานของผู้บริหารในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาอำเภอแม่พริก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2

พิมลพรรณ พวงเงิน*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาอำเภอแม่พริก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 2 จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน ประจำปีการศึกษา 2560 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง 108 คน คัดเลือกโดยการสุ่มแบบชั้นภูมิโดยการเทียบสัดส่วน เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .855 ผลการวิจัยพบว่า 1) ความพึงพอใจของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาอำเภอแม่พริก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาอำเภอแม่พริก โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าไม่มีความแตกต่างกัน 3) ครูและบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีความพึงพอใจต่อการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาอำเภอแม่พริก โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ

ความพึงพอใจ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ขวัญและกำลังใจ

บทนำ

การบริหารงานของทุกหน่วยงานทรัพยากรบุคคลถือว่าเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งในการบริหารงานให้บรรลุถึงเป้าหมายตรงตามนโยบาย หากในหน่วยงานหรือองค์กรมีทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่และมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนให้ดีที่สุดผลงาน

*สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ที่ออกมา ก็จะประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ทำให้หน่วยงานมีศักยภาพมากขึ้นถึงแม้ว่า จะต้องเผชิญกับสภาพการปัญหาต่างๆ มากมาย เพราะฉะนั้นในการปฏิบัติงานต่างๆ ให้ดำเนินไปอย่างราบรื่นได้ต้องอาศัยบุคลากรที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้พนักงานทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีโชอยู่ภายใต้เงื่อนไขของความรู้ความสามารถแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น สิ่งสำคัญยิ่งกว่าคือการมีแรงจูงใจ มีกำลังใจ มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบให้ดีที่สุด หากไม่มีความพึงพอใจในการทำงาน อาจจะเป็นต้นเหตุทำให้คุณภาพของการปฏิบัติงานต่ำลง มีการขาดงานบ่อย ก่อให้เกิดผลเสียต่องานและภาพพจน์ที่ไม่ดีต่อบุคลากรได้ สถานศึกษาจึงไม่ควรเพิกเฉยต่อการให้ความสำคัญกับบุคลากรในสถานศึกษา ควรรักษาความพึงพอใจให้อยู่ในระดับมาตรฐานหรือที่อยู่เสมอ (วิลาวรรณ รพีพิศาล, 2554, หน้า 1-9)

ในการปฏิบัติงาน ถ้าบุคลากรมีความรู้สึกหรือเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานในทางบวกก็จะมีผลทำให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมีการเสียสละ อุทิศแรงกาย แรงใจ และสติปัญญาให้แก่งานมาก ตรงกันข้ามถ้าบุคลากรมีความรู้สึกหรือเจตคติที่ไม่ดีต่อการปฏิบัติงานในทางลบ จะทำให้เกิดความไม่พึงพอใจแก่งาน ทำให้ไม่มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน ขาดความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานจาก ความสำคัญของขวัญกำลังใจที่มีผลต่อการทำงานและความสำเร็จของสถานศึกษานั้น ผู้บริหารจึงควรทำการตรวจสอบ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา เพื่อที่จะได้ทำการแก้ไขปรับปรุงบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานให้เอื้อหรือสนองต่อความต้องการของบุคลากร เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความเต็มใจที่จะใช้พลังปฏิบัติงาน ทำให้สถานศึกษาเกิดความเจริญและประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด และสามารถทำให้เกิดการพัฒนาระบบงานให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล (จันทร์แรม พุทธกุล, 2554, หน้า 1)

จากความสำคัญดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงสภาพขวัญและกำลังใจของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาอำเภอแม่พริก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 2 จากองค์ประกอบของขวัญและกำลังใจใน 4 ด้าน อันจะเป็นข้อมูลประกอบเบื้องต้น สำหรับผู้บริหารที่จะใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาให้บุคลากรในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาอำเภอแม่พริก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 2 มีขวัญและกำลังใจที่จะช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาอำเภอแม่พริก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 2

2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาอำเภอแม่พริก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 2 จำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการทำงาน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาอำเภอแม่พริก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 2 ประจำปีการศึกษา 2560 จำนวน 152 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาอำเภอแม่พริก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 2 ในปีการศึกษา 2560 จำนวน 108 คน โดยการสุ่มแบบชั้นภูมิโดยการเทียบสัดส่วน

2. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย คือ ความพึงพอใจของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาอำเภอแม่พริก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 2 จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการปกครองของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านโอกาสความก้าวหน้าในการทำงาน ด้านความมั่นคงในการทำงานและสวัสดิการ และด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาอำเภอแม่พริก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 2 ประจำปีการศึกษา 2560 จำนวน 152 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ได้จำนวน 108 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิโดยการเทียบสัดส่วน ประกอบด้วย ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาอำเภอแม่พริก เพศหญิง จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 71.3 เพศชาย จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 28.7 ครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีประสบการณ์ในการ

ปฏิบัติงานต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 51.9 รองลงมาคือครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 20 ปีขึ้นไป จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 38.0 และครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานจำนวนน้อยที่สุด คือ 10 - 20 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 10.2

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของครู และบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาอำเภอแม่พริก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 2 แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบไปด้วย แบบตรวจรายการ (Check List) ตามเกี่ยวกับเพศ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาอำเภอแม่พริก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 2 4 ด้าน จำนวน 33 ข้อ ได้แก่ ด้านการปกครองของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านโอกาสความก้าวหน้าในการทำงาน ด้านความมั่นคงในการทำงานและสวัสดิการ และด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา รวมไปถึงข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ โดยผู้เชี่ยวชาญ ค่าดัชนีสูงกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ หากค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และหาค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .855 ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 108 ฉบับ ทำการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 15 – 19 เดือนมกราคม พ.ศ. 2561 และนับวันและเวลาในการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง จนได้รับแบบสอบถามกลับคืน คิดเป็นร้อยละ 100 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทำการทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที (t -test) กับตัวแปรเพศ และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) กับตัวแปรประสบการณ์ในการสอนพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงนำค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ใช้การทดสอบโดยวิธีเชฟเฟ (Scheff's Post hot Comparison)

ผลการวิจัย

1. ความพึงพอใจของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาอำเภอแม่พริก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน
2. ผลการเปรียบเทียบครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาอำเภอแม่พริก โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าไม่มีความแตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบครูและบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีความพึงพอใจต่อการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาอำเภอแม่พริก โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาอำเภอแม่พริก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 2 พบว่าประเด็นที่น่าสนใจ ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีความพึงพอใจในด้านโอกาสความก้าวหน้า ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา ด้านการปกครองของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความมั่นคงใน การทำงานและสวัสดิการตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารให้การส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ศึกษาต่อเพื่อปรับวุฒิทางการศึกษาให้สูงขึ้น โดย สถานศึกษาให้การสนับสนุนทุนการศึกษาให้ครูและบุคลากรทางการศึกษากับส่วนหนึ่งเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานและยังส่งเสริมสนับสนุนครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เข้าร่วมการฝึกอบรมตรงตามหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบเพื่อนำมา เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน มีโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เดินทางไปศึกษาดูงานเพื่อนำกลับมาพัฒนางานในหน้าที่ของตนเอง สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ ส่วนด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารมีความเป็นกันเองมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชาทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชายอมรับความสามารถของผู้บริหาร พยายามที่จะเรียนรู้วิธีการทำงานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ มีความเชื่อมั่นและศรัทธาโรงเรียนศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาอำเภอแม่พริก ดัง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วลีรัตน์ คงเอียด (2556 , บทคัดย่อ)** ได้ทำการวิจัยเรื่องความพึงพอใจของข้าราชการครูที่มีต่อการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานในโรงเรียนวิสุทธิฯ สำนักงานเขตดินแดง สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าระดับความพึงพอใจของข้าราชการครูที่มีต่อการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **มานพ ไตรโยธี (2552, หน้า บทคัดย่อ)** ได้ทำการศึกษาและทำวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูกับประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผู้วิจัยขออภิปรายได้ดังนี้

1.1 ด้านการปกครองของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก แสดงว่าผู้บริหาร มีความเอาใจใส่อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะใช้หลักการบริหารงานที่ยุติธรรมโดยใช้หลักธรรมาภิบาล สถานศึกษา มีการวางแผนการปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา มีโครงสร้างการบริหารงานที่เหมาะสมต่อสถานการณ์ปัจจุบัน

สอดคล้องกับนโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการ ส่งผลให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ที่มั่นใจ ในการปฏิบัติงานสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีระบบการทำงานและวิธีปฏิบัติงาน หน้าที่ ที่ทุกคนรับผิดชอบมีความชัดเจนมากขึ้นมีซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ทิพย์ประภา ทองสี (2551)** ศึกษา เรื่องขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการ ลูกจ้างของเทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี พบว่า ระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการ และลูกจ้างเทศบาลตำบลเสม็ด ในภาพรวม อยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของ **อัมพร ตาคำนิล (2550)** ศึกษาเรื่องขวัญและ กำลังใจของบุคลากรราชทัณฑ์ และแนวทาง ที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจของบุคลากรราชทัณฑ์เรือนจำกลาง เชียงราย จังหวัดเชียงราย พบว่า ขวัญและกำลังใจของบุคลากรราชทัณฑ์เรือนจำกลางเชียงราย จังหวัด เชียงรายในภาพรวม อยู่ในระดับมาก

1.2 ด้าน โอกาสความก้าวหน้าในการทำงาน โดยภาพรวมและรายช้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก แสดงว่า ผู้บริหาร ให้การส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความเชี่ยวชาญ ในหน้าที่การงาน โดยการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้มีโอกาสศึกษาต่อเพื่อปรับ วุฒิทางการศึกษาให้สูงขึ้น และสนับสนุนส่งเสริมให้เข้าร่วมการฝึกอบรมตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีการ พิจารณาความดีความชอบมีความเท่าเทียมกันและเป็นธรรม โดยแต่งตั้งคณะกรรมการให้มีส่วนร่วมในการ พิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนการพิจารณาขึ้นเงินเดือนขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถมากกว่าความพอใจของ ผู้บริหารสถานศึกษา ในด้านการพิจารณา แต่งตั้ง โยกย้ายก็มีการพิจารณาเหมาะสม ส่งผลให้ครูใน โรงเรียนมีความมั่นใจในตำแหน่งงานที่ได้รับมอบหมายว่ามีความก้าวหน้าในการทำงาน และมีความถูกต้อง เหมาะสม ตรงกับตำแหน่งหน้าที่ในสายงานกับตนเองมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชนิษฐา วัฒน โอพารนนท์ (2545, บทคัดย่อ)** ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการและ ลูกจ้างองค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษา พบว่าปัจจัยการปฏิบัติงานรวม 9 ด้าน ข้าราชการ และลูกจ้างองค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี มีขวัญและกำลังใจอยู่ในระดับ มากและสอดคล้องกับ งานวิจัยของ **ทิพย์ประภา ทองสี (2551)** ศึกษาเรื่องขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการ ลูกจ้าง ของเทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี พบว่า ระดับมากเช่นกัน

1.3 ด้านความมั่นคงในการทำงานและสวัสดิการ โดยภาพรวมและรายช้อมีความคิดเห็นอยู่ใน ระดับมาก แสดงว่าครูและบุคลากรทางการศึกษามีความภาคภูมิใจในหน้าที่การงานภายในสถานศึกษา สถานศึกษามีกฎระเบียบ ข้อตกลงในการทำงานที่ชัดเจน การปฏิบัติงานใน โรงเรียนมีความมั่นคง ไม่มี ความเสี่ยงถูกไล่ออกอย่างไร้เหตุผลและผลรวมถึงมีความมั่นใจว่าจะปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนนี้ได้นาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วิมลนะ หิมะพันธ์ (2544)** ได้ศึกษาเรื่องขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ ของข้าราชการสารวัตรทหารบกชั้นประทวน ทหารสารวัตร มณฑลทหารบกที่ 14 พบว่าเรื่องความมั่นคงใน การทำงานอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ประนอม คำยิ่ง (2554, หน้า บทคัดย่อ)** ได้ทำการ

ศึกษาและทำวิจัยเรื่องความพึงพอใจที่มีต่อการบริหารงานบุคคลของบุคลากร โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน

1.4 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาโดยภาพรวมและรายชื่อ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก แสดงว่าครูและบุคลากรทางการศึกษาพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการทำงาน ยอมรับผลที่ได้จากการปฏิบัติงานและพยายามที่จะเรียนรู้วิธีการบริหารงานของผู้บังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชา ให้ความเป็นกันเอง ทั้งยังให้ความไว้วางใจครูและบุคลากรทางการศึกษาในการปฏิบัติงานในทุกๆ ด้าน ให้โอกาสครูและบุคลากรทางการศึกษาแสดงความคิดเห็นและรับฟังเหตุผล เมื่อทราบถึงปัญหาของผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชาก็จะให้ความช่วยเหลือคอยให้คำแนะนำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ศักดิ์ดา หาญยุทธ (2556, บทคัดย่อ)** การวิจัยเรื่อง ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจนครบาลตลิ่งชันระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับการสร้างขวัญและกำลังใจในเรื่องด้าน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและเพื่อนร่วมงานอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของ **จิรพิศ สุวรรณวงศ์ (2551, หน้า 32)** ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของขวัญในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่าครูส่วนใหญ่ มีขวัญในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากเช่นกัน

2. จากผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการสร้างขวัญ และกำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารใน โรงเรียนศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาอำเภอแม่พริก กลุ่มตัวอย่าง มีความพึงพอใจต่อ การสร้างขวัญและกำลังใจ ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารใน โรงเรียนศูนย์เครือข่าย สถานศึกษาอำเภอแม่พริก จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากปัจจัยหลายอย่าง เช่น สิทธิและเสรีภาพที่เท่าเทียมกัน มีความเสมอภาคในเรื่องเพศ การปฏิบัติงานในสถานศึกษาไม่มีการแบ่ง ระดับหรือให้ความสำคัญของเพศใดเพศหนึ่ง ครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งเพศชายและเพศหญิงให้การยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดความรัก สามัคคีกันในกลุ่มคณะ ส่งผลให้สามารถทำงาน ได้อย่างเต็มตามความสามารถและสามารถพัฒนาความสามารถของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุวณี ตีระกะ (2545, บทคัดย่อ)** ได้ศึกษาเรื่อง ขวัญและกำลังใจในการ ปฏิบัติงานของครู โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในจังหวัดนครปฐม พบว่าในภาพรวมจำแนกตามเพศ พบว่า ไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณารายด้านก็เช่นกันและสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วัฒนะ หิมะพันธ์ (2544)** ได้ศึกษาเรื่องขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการสารวัตรทหารบกชั้นประทวน ทหาร สารวัตร มณฑลทหารบกที่ 14 พบว่า สภาพขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ไม่แตกต่างกัน

3. ผลจากการเปรียบเทียบเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูและบุคลากรทาง การศึกษาที่มีต่อ การสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารใน โรงเรียนศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาอำเภอแม่พริก จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวม พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์

ในการทำงานต่างกัน มีความพึงพอใจ โดยภาพรวมและรายด้าน 3 ด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ ด้านการปกครองของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความมั่นคงในการทำงานและสวัสดิการ และด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา ทั้งนี้เนื่องมาจาก ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่าครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานสูงกว่ายังมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อย ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น เป็นผู้ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งต่างจากครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน สูงกว่า มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากเข้าใจแนวทางการปฏิบัติงาน มีความมั่นคงในการปฏิบัติงาน ค่าตอบแทนรายได้ เงินเดือน เพียงพอต่อการดำรงชีวิตไม่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน มีความปฏิสัมพันธ์กับชุมชนมากกว่า ผู้บริหารมีความไว้วางใจในการปฏิบัติงานแทนในทุกๆด้าน จึงทำให้ความพึงพอใจที่มีต่อการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาอำเภอแม่พริกมีความแตกต่าง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วิสาโรจน์ รุ่งสัจย์ (2545, หน้า 32)** ได้วิจัยเรื่องขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคคลในสังกัด สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับสูง พบว่าขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคคลในสังกัด สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับสูง ในระหว่างเพศชายและหญิงและกลุ่มที่สถานภาพในการปฏิบัติงานแตกต่างกันและสอดคล้องกับงานวิจัยของ **จตุพร วงศ์ศรีเผือก (2549, บทคัดย่อ)** การวิจัยเรื่องขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการและพนักงานราชการต่อนองบัญชาการ กองบัญชาการกองทัพไทย (อัตราเพื่อพราง) พบว่า ข้าราชการที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง และมีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี ดังนั้นสถานศึกษาควรส่งเสริมการสร้างขวัญและกำลังใจ โดยการจัดฝึกอบรม ศึกษาดูงาน และเปลี่ยนเรียนรู้ จัดหาทุนการศึกษาต่อ จัดหาวิทยากรพิเศษ จัดกิจกรรมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ รวมทั้งจัดสวัสดิการที่เหมาะสมให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยเท่าเทียมกัน

1.2 ควรนำผลการวิจัยที่ได้นำมาเป็นแนวทางเบื้องต้นในการปรับปรุงแก้ไข ระบบการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาอำเภอแม่พริก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาถึงความพึงพอใจของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานในหน่วยงานอื่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 เพื่อให้ทราบถึงระดับความพึงพอใจของครูและบุคลากรทางการศึกษา และสามารถนำผลการศึกษามาปรับใช้ใน

กระบวนการบริหารงานในด้านการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานในองค์กรเพื่อให้สามารถพัฒนาไปในแนวทางที่ดีขึ้นต่อไปได้

2.2 ควรมีการศึกษาความพึงพอใจของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษาระดับการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ ขนาดของสถานศึกษา และตำแหน่งการปฏิบัติงานเพื่อทราบถึงความพึงพอใจต่อสภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยโดยมีการออกแบบ แบบสอบถามที่แตกต่างและครอบคลุมเพื่อจะได้ข้อมูลที่กว้างขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ขนิษฐา วัฒนโอฬารนนท์. (2545). *ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี*. ค้นเมื่อ 19 มกราคม 2561, จาก [www. http://tdc.thailis.or.th/](http://tdc.thailis.or.th/)

จตุพร วงศ์ศรีเผือก. (2549). *ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการและพนักงานราชการตอนกองบัญชาการ กองบัญชาการกองทัพไทย (อัตราเพื่อพราง)*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จันทร์แรม พุททนุกุล. (2554). *ปัจจัยที่มีต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรวิทยาลัยการอาชีพสระบุรี จังหวัดสระบุรี* : (เอกสารอัดสำเนา)

จิรพิศ สุวรรณวงศ์. (2551). *การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของขวัญในการปฏิบัติงาน ของครูในโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์.

ทิพย์ประภา ทองสี. (2551). *ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการและลูกจ้าง เทศบาลตำบลเสม็ดอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารงานท้องถิ่น, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.

ประนอม คำยิ่ง. (2554). *ความพึงพอใจที่มีต่อการบริหารงานบุคคลของบุคลากร โรงเรียนวินิตศึกษาในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

- มานพ ไตรโยธี. (2552). *ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูกับประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.*
- วลีรัตน์ คงเอียด. (2556). *ความพึงพอใจของข้าราชการครูที่มีต่อการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานในโรงเรียนวิสุทธิฯ สำนักงานเขตดินแดง สังกัดกรุงเทพมหานคร. หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*
- วัฒน์ มหิพันธ์, พ.ต. (2544). *ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการสารวัตรทหารบกชั้นประทวนสังกัดกองร้อยทหารสารวัตร มณฑลทหารบกที่ 14. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต, สาขานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- วิลาวรรณ รพีพิศาล. (2554). *ความรู้พื้นฐานในการบริหารทรัพยากรมนุษย์. การบริหารทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์วิจิตรหัตถกรรม.*
- วิสาโรจน์ รุ่งสัจย์. (2545). *ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคคลในสังกัดงานสภาสถาบันราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสมเด็จพระเจ้าพระยา.*
- ศักดิ์ดา หาญยุทธ. (2554). *ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจนครบาลตลิ่งชัน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*
- สุวณี ตรีกะ. (2545). *ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ของครู โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครปฐม.*
- อัมพร ตาคำนิล. (2550). *ขวัญและกำลังใจของบุคลากรราชทัณฑ์ที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่กรณีศึกษาเรือนจำกลางเชียงราย จังหวัดเชียงราย. การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.*